

Folkhälsomyndigheten

Socialdepartementet

Handläggare
Anna-Chuchu Schindele

Vårt ärendenummer
02042-2018

Ert ärendenummer
S2018/03375/JÄM

Datum
2018-10-10

Sida
1 (3)

Folkhälsomyndighetens remissyttrande över SOU 2018:37 "Att bryta ett våldsamt beteende – återfallsförebyggande insatser för män som utsätter närstående för våld"

Folkhälsomyndigheten har beretts tillfälle att inkomma med synpunkter angående rubricerad remiss och har följande att anföra:

Sammanfattning

- Folkhälsomyndigheten ser positivt på regeringens avsikt att inrätta ett Centrum för samordning och kunskapsutveckling och därigenom stärka arbetet kring återfallsförebyggande insatser för män som utsätter närstående för våld, och som ligger nära professioner inom socialtjänst och hälso- och sjukvård.
- Folkhälsomyndigheten vill tydliggöra att ytterligare synergieffekter kan uppnås i regeringens politik om folkhälsoområdet kan utgöra en arena för genomförande och uppföljning.
- Folkhälsomyndigheten vill lyfta fram de sociala bestämningsfaktorernas betydelse för hälsa och frihet från våld. Studier har visat att ett våldsamt beteende liksom konsekvenser för den som utsätts är ojämnt fördelade baserat på faktorer såsom inkomst, utbildning, kön och funktionsnedsättning, vilket leder till att ett fokus på jämlikhet i hälsa bör vara centralt i genomförande och uppföljning.
- Folkhälsomyndigheten vill lyfta fram det hälsofrämjande arbetets betydelse inom exempelvis skolan, elevhälsan, barn- och ungdomspsykiatri samt ungdomsmottagningarna. Ett sådant arbete kan uppmärksamma och stödja barn som utsatts för och/eller bevittnat våld i hemmet och således löper en ökad risk att bli våldsförövare.

Ett planerat och uppföljningsbart arbete

Såsom anges i avsnitt 3.4 utgör våld en riskfaktor för fysisk och psykisk ohälsa på både kort och lång sikt. Folkhälsomyndigheten ser därför positivt på regeringens avsikt att stärka utvecklingen av ett planerat och uppföljningsbart arbete i syfte att bryta ett våldsamt beteende och därmed minska våldets konsekvenser. Folkhälsomyndigheten ser det som rimligt att delar av genomförandet ligger nära professioner inom socialtjänst och inom hälso- och sjukvård. Därtill är det positivt att enligt utredningens förslag stärka arbetet genom att vid Socialstyrelsen inrätta ett Centrum för samordning och kunskapsutveckling för insatser och behandling till personer som utsätter närstående för våld, samt att därutöver göra förändringar i socialtjänstlagen som

tydliggör ansvaret i kommunerna för insatser riktade till personer som utövar våld mot närstående. Folkhälsomyndigheten ser det som möjligt att bidra med kunskapsunderlag för yrkesverksamma som möter personer som utsätter närstående för våld.

Stärkta synergieffekter

I syfte att öka synergierna i regeringens politik vill Folkhälsomyndigheten tydliggöra att det inom ramen för proposition 2017/18:249 om God och jämlik hälsa – en utvecklad folkhälsopolitik, i målområde 7 ”Delaktighet, kontroll och inflytande”, finns en skrivning om att våld i nära relation utgör en del av folkhälsoområdet. Regeringen skriver där följande:

”Våld i nära relation är i hög grad en folkhälsofråga. Att utsättas för sexuellt, fysiskt eller psykiskt våld kan bidra till ökad risk för olika former av psykisk och fysisk ohälsa, på kort och på lång sikt.”

Vidare anges i samma proposition att inriktningen på arbetet ska ha fokus på att främja frihet från våld och hot om våld. Folkhälsomyndigheten har redan idag uppdrag inom sakområden där fördjupade analyser av våldets konsekvenser är möjliga. Exempelvis inom sexuell och reproduktiv hälsa och rättigheter (SRHR), ANDT- och spelområdet, psykisk (o)hälsa, barns uppväxtvillkor, HBTQ-strategin samt inom regeringens strategi att förebygga och bekämpa mäns våld mot kvinnor.

Ytterligare ett förslag, för att öka synergierna av regeringens politik inom området mäns våld mot kvinnor, är att skrivningarna kring att förebygga och bekämpa våld bör vara likartade i myndigheternas uppdrag. Exempelvis bör skrivningar inom ramen för folkhälsoområdet också ha ökat fokus på att förebygga och bekämpa våld samt på att bryta ett våldsamt beteende. Genom en sådan utveckling kan insatser inom folkhälsoområdet tillsammans med insatser inom socialtjänst och hälso- och sjukvård få ökade möjligheter att med gemensamma krafter genomföra regeringens ambitioner.

Den sociala gradientens betydelse för frihet från våld

Folkhälsomyndigheten vill också tydliggöra vikten av att genomförande och uppföljning tar hänsyn till de sociala bestämningsfaktorernas betydelse för hälsa och frihet från våld. Studier har visat att ett våldsamt beteende, liksom våldets konsekvenser för den som utsätts, är ojämnt fördelade baserat på faktorer såsom exempelvis inkomst, utbildning, kön och funktionsnedsättning, vilket leder till att fokus på en jämlik hälsa bör vara centralt i genomförande och uppföljning.

Det hälsofrämjande arbetets betydelse

De behandlings- och stödinsatser som nämns i SOU 2018:37 ”Att bryta ett våldsamt beteende” är i mångt och mycket sekundärpreventiva och syftar därmed till att förebygga upprepning av redan inträffat våld. Folkhälsomyndigheten vill därför framhålla betydelsen av att komplettera med primärpreventiva insatser som främjar frihet från våld. Det kan utgöras av insatser som syftar till att förändra destruktiva maskulinitetsnormer bland unga pojkar och män på olika arenor, framförallt inom skolan (inräknat alla skolformer), elevhälsan, ungdomsmottagningarna och barn- och ungdomspsykiatrien samt socialtjänsten. Ett sådant arbete är särskilt betydelsefullt för barn som bevittnat och/eller varit utsatta för våld i hemmet, eftersom det utgör en riskfaktor för att senare i livet drabbas av ohälsa samt att utsätta andra för våld. Det hälsofrämjande arbetet

behöver vara uppföljningsbart och kunskapsbaserat samt ha ett tydligt genus-, HBTQ- och jämställdhetsperspektiv.

Beslut om detta yttrande har fattats av generaldirektör Johan Carlson. I den slutliga handläggningen har avdelningschefen Britta Björkholm och enhetschefen Louise Mannheimer deltagit. Utredaren Anna-ChuChu Schindele har varit föredragande.

Enligt Folkhälsomyndighetens beslut

Anna-ChuChu Schindele